

Друга инвестициона конференција ИРБРС – ИНВЕСТ СРПСКА 2022 „Инвестирајте у Српску“

-Закључци конференције-

Инвестиционо-развојна банка Републике Српске (ИРБРС) заједно са Владом Републике Српске и у партнерству са Prointerom ITSS, успјешно је организовала Другу инвестициону конференцију „ИНВЕСТ СРПСКА 2022“ која је под слоганом „Инвестирајте у Српску“ одржана у периоду од 5. до 7. септембра 2022, у Приједору.

На једном мјесту, конференција је окупила велики број релевантних учесника из пословне и академске заједнице, јавног сектора, финансијских и осталих партнерских институција ИРБРС из региона и шире. Конференција се бавила актуелним глобалним дешавањима и њиховим утицајима на домаћа друштвено-економска кретања и инвестициону атрактивност Републике Српске у међународним оквирима.

С обзиром на циљеве и очекивања од *Друге инвестиционе конференције*, у наставку се дају најзначајнији закључци и поруке конференције, како би се допринијело даљем позиционисању Републике Српске на листи пожељних инвестиционих дестинација:

Кључне компаративне предности Републике Српске у привлачењу страних инвестиција су **добар геостратешки положај, близина европског тржишта и доступни природни ресурси** који, уз рационално коришћење могу бити окосница даљег привредног раста и развоја Српске. И до сада је, Влада Републике Српске континуирано радила на унапређењу домаћег инвестиционог амбијента, прије свега путем **стимулативне пореске и политике давања подстицаја у привреди.**

Велики инвестициони циклус од око четири (4) милијарде КМ који је покренула Влада Републике Српске у областима путне инфраструктуре и енергетике представља значајни импулс реализацији и приватних инвестиција, како домаћег тако и страног капитала. Ово из разлога јер се ради о **позитивној поруци потенцијалним инвеститорима у погледу стабилности нашег политичког, пословног и, у коначници инвестиционог амбијента.** Међутим, додатно је препозната потреба за:

- приступањем иницијативи „**Отворени Балкан,**“ што подразумева предузимање значајних активности и напора на усклађивању наших процедура са захтјевима који произилазе из ове иницијативе. Процјена је да за ова усклађивања потребан период од око 12 мјесеци;
- укључивање у рад платформе „**Инвест отворени Балкан,**“ чије је успостављање најављено у оквиру иницијативе „Отворени Балкан.“ Платформа је намијењена промоцији инвестиционих потенцијала и привлачењу страних инвеститора у земље чланице иницијативе;

- већом ефикасношћу у спровођењу **административних процедура**, на свим нивоима;
- наставком и додатним интензивирањем започетих активности на **дигитализацији јавне управе** што, само по себи доприноси побољшању пословне ефикасности и укупне атрактивности Републике Српске за нова улагања;
- додатним јачањем квалитета и конкурентности **домаће радне снаге**, кроз унапређење образовног система, његово усклађивање са потребама и преференцијама привреде те примјену тзв. *дуалног образовања*.

Развојне банке имају значајну улогу када је у питању **инвестициона промоција**. Улога развојних финансијских институција огледа се у **пружању промотивне, логистичке и финансијске подршке** код реализације нових улагања, концептуално и стратешки усаглашених са националним развојним приоритетима. За успјех у тим процесима, **сарадња са комерцијалним банкама** има велики значај. Према закључцима конференције, кључни правци јачања улоге и одговорности развојних банака у подручју инвестиционе промоције препознати су у сљедећем:

- ангажовање на **идентификовању инвестиционих могућности и припреми конкретних пројеката**, на националном, локалном и индивидуалном – пословном нивоу, као и пружање подршка у проналажењу потенцијалних инвеститора који би били спремни учествовати у њиховој реализацији (*успостављање базе доступних пројеката за финансирање*).
- успостављање и континуирани развој иновативних инструмената за **ублажавање свих облика комерцијалних и некомерцијалних ризика** који прате улагања, а могу допринијети и побољшању конкурентности наших извозника, посебно у контексту актуелних гестратешких поремећаја.

Увођење ових инструмената оствариво је кроз сарадњу са специјализованим финансијским институцијама или путем интегрисања **функције осигурања** у властите пословне моделе развојних банака;

- **јачање сарадње јавног са комерцијалним финансијским сектором** на реализацији пројеката који подржавају нове инвестиције те даљу експанзију већ постојећих улагања домаћих и страних инвеститора.

Примјена инструмената осигурања од ризика има потенцијал да допринесе **ублажавању перцепције политичког ризика** од стране инвеститора. Неповољна политичка перцепција преваходно је повезана са сложеном уставном и политичком структуром БиХ.

У протеклом периоду, ИРБРС је начинила значајан искорак када је у питању **инвестициона промоција Републике Српске**, примјењујући модалитет *директног* и *индиректног промовисања*. С тим у вези, кључне препоруке за интензивирање активности на овом пољу су:

- наставак започетих активности ИРБРС на промовисању **инвестиционих профила** Републике Српске и њених локалних заједница, затим одржавање и континуирано ширења информационог садржаја и обухвата **Базе за инвеститоре**;
- успостављања **мултисекторских инструмената**, у сарадњи са другим релевантним институцијама Републике Српске, за пружање подршке код пријема нових инвеститора. Ово може укључивати административну и логистичку подршку кроз цјелокупни процес реализације њихових улагања;
- спровођење **пројеката повезивања** домаћег са пословним сектором наше дијаспоре.
Кључну улогу код успостављања и реализације ових пројеката може преузети Инвестиционо-развојна банка, заједно са мрежом представништва Републике Српске у иностранству.

Република Српска располаже значајним природним потенцијалима, посебно у подручјима енергетике и производње енергије из обновљивих извора, рударства, дрвопрерађивачке индустрије и пољопривреде. **Природни потенцијали отварају простор новим улагањима** гдје је императив на њиховом постављању у функцију динамичног привредног раста и развоја Републике Српске. Усвајањем *Закона о електричној енергији* и *Закона о обновљивим изворима енергије*, у Републици Српској изграђен је учинковит и конкурентан формални оквир за привлачење улагања у област производње електричне енергије из обновљивих извора.

Могућности побољшању инвестиционе атрактивности пољопривредног сектора препознате су кроз:

- **повећање секторске продуктивности**, захваљујући спровођењу стимулативне политике за нова улагања у модернизацију и технолошко опремање пољопривредне производње, као и улагања на успостављању система новодњавања што посебно добија на значају у околностима евидентних климатских промјена и све екстремнијих временских услова;
- додатна улагања у **повећање домаћих прерађивачких капацитета**.

Јединице локалне самоуправе мјеста су на којима инвестиције достижу свој пуни потенцијал и гдје су у највећој мјери видљиви њихови стварни ефекти на побољшање стандарда и услова живљења свих наших грађана. Међусобном конкуренцијом и *такмичењем* локалних заједница у привлачењу инвестиција позитивно се утиче и на атрактивност укупног инвестиционог амбијента Републике Српске. С тим у вези, препоруке су следеће:

- радити на успостављању и одржавању **повољног (локалног) пословног окружења**, „*пријатељски расположеног*“ према новим улагањима домаћих и страних инвеститора, кроз доступне програме (попут програма BFC SEE – програм

сертификације општина са повољним пословним окружењем у југоисточној Европи);

- већи ангажман локалних администрација **на привлачењу, стварању претпоставки и пружању подршке** (*административне, стручне, логистичке*) успјешној реализацији инвестиција и других пројеката од развојног значаја;
- додатно радити на изградњи и јачању **локалне пословне инфраструктуре** (*успостављање и опремање пословних и индустријских зона, технолошких паркова и иновационих центара, слободних зона и сл.*), у свим оним случајевима гдје је препознат потенцијал који ова инфраструктура може имати код привлачење нових улагања.

Средства за развој пословне инфраструктуре доступна су кроз програме сарадње са Владом Републике Српске, као и донаторским и другим финансијским организацијама. Рад на њиховој реализацији захтјева одговарајуће **локалне, административне капацитете за припрему пројеката и управљање пројектним циклусом.**

Током конференције, као кључне препреке досадашњег процеса улагања препознате су у **неповољној перцепцији политичке ситуације** у Босни и Херцеговини и **правној несигурност**, односно дуготрајности судских и других административних поступака. Превазилажење ових препрека захтјева успостављање широког консензуса на свим нивоима у Босни и Херцеговини. Ради се о дуготрајном процесу на чији се исход не може чекати, барем када је у питању рад на инвестиционој промоцији и позиционисању Републике Српске на глобалној мапи пожељних мјеста за улагања.

Глобалне геостратешке поремећаје и кризу коју они неминовно са собом носе, Република Српска дочекује **стабилна и отворена** за све инвеститоре чије намјере одговарају њеним дугорочним приоритетима и визији будућег друштвено-економског раста и развоја.

Република Српска је добро мјесто за улагања. Зато, **Добро дошли у Републику Српску!**

Закључке конференције, Инвестиционо-развојна банка Републике Српске упутиће Влади Републике Српске на разматрање, у циљу заједничке израде конкретних мјера и координисања активности на инвестиционој промоцији Републике Српске.